

AMERIKANSKI SLOVENEK

The Oldest
and Most
Popular
Slovene
Newspaper
in United
States of
America

Najstarejši
in najbolj
priljubljen
slovenski
list v
Združenih
Državah
Ameriških.

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH

(Official Organ of four Slovene Organizations)

ŠTEV. (No.) 8

CHICAGO, ILL., PETEK, 13. JANUARJA — FRIDAY, JANUARY 13, 1933

LETNIK (VOL.) XLII

Ali je mogoče, uvesti inflacijo? - Nevarnosti za Jugoslavijo

EKONOMISTI TRDIJO, DA BI POIZKUS, ZNIŽATI VREDNOST DENARJA, SEDAN JI POLOŽAL ŠE POSLABŠAL. — SE PREDNO BI NAMREČ KONGRES KAJ DOLOČIL, BI ZLATO SPOŠNO IZGINILO IZ PROMETA.

New York, N. Y. — Ob splošnem pomanjkanju denarja in pri cenah blagu, ko so padle na skrajno nižino, se zadnje tedne zopet pojavljajo glasovi, ki so se slišali že preteklo leto, namreč, da bi se dalo odpomoči temu neznosnemu položaju na ta način, da bi se s tiskanjem novega denarja znižala vrednost dolarja. Število ekonomistov je že izrazilo svoje mnenje glede te zadeve, nekateri za njo, drugi proti njej.

Predsednik tukajšnje National City banke je v svojem govoru pred delničarji banke pretekli tork razpravljati tudi to zadevo. Izrazil se je, da je o tem sploh nesmiselno misliti, češ, da bi to pomenilo polom vsega finančnega sistema. Pač pa bi bila dolžnost Zed. držav, da bi se sporazumele z drugimi državami, da se ponovno uredi pravo razmerje med dolarjem in njih denarjem. Cene v deželah, v katerih je valuta padla, so namreč tako konkurenčne, da pobijajo ameriško trgovino. Vsaka misel na znižanje cene dolarja pa se naj opusti, da se zopet ne pride do negotovosti, kakršna je vladala ravno zaradi tega pred kakim letom dni.

Proti poskušanju, uvesti inflacijo, se je izrazil tudi G. V. Cox, profesor na chicški univerzi, in je dejal, da bi bilo bolje za deželo, da opusti zlati standard, kakor pa, da bi skušala razvrednotiti dolar. S tem bi se namreč depresija še bolj poglobila.

Predno bi se sklenilo, da se tiska nov denar, bi se vodila cela vrsta borb za in proti v kongresu. Med tem časom bi vladala splošna negotovost, kaj se bo z denarjem zgodilo. Posledica bi bila, da bi ljudstvo zamenjavalo svoje papirnate dolžnice za zlato in tujezemstvo bi enako pričelo izvažati v velikih množinah zlato iz Amerike.

Predno bi torej kongres prišel do kake odločitve, bi zlato izginilo v skrivališča. Ako bi se nato kongres zedinil, da ostane denar pri stari veljavi, bi se to skrito zlato z lahkoto zamenjalo za dolarje po isti ceni, za kakoršno se je prej kupilo. Ako bi pa kongres določil, da se vrednost denarja zniža, bi pa dobili tisti, ki so zlato skrili, toliko večjo množino denarja zanj in situacija bi se ne izboljšala nič. Poleg tega bi pa v dobi negotovosti, ki bi se kongres prepiral o predlogu, pritisnili s podvojeno silo upniki na dolžnike, da dobe nazaj svoj denar in stari veljavi, in to bi celotni položaj še veliko poslabšalo.

STAR POTOŽNEŽ PRIJET
Chicago, Ill. — V torek zvečer je policija aretirala 52 letnega Petra Kaiserja, 1749 Cleveland ave., pod obdolžbo, da je zločinsko napadel neko sedemletno deklico. Umazani čin je izvršil že meseca avgusta, na kar je deklica pričela bolehati, a je šele zdaj izpovedala vzrok. Potožnež je svoje dejanje priznal.

OBDANA OD VSEH STRANI

Italija neprestano kuje verigo okoli Jugoslavije. — Vse države okrog nje skuša pridobiti za se.

Dunaj, Avstrija. — Jugoslovanska država mora paziti na vse štiri vetrove, da se izogne nevarnostim, katere ji prete in ki jih ji nastavlja zlasti njena sosedna Italija, katera si je pridobila za se skoraj vse države, ki meje na Jugoslavijo.

Tako govore zadnje vesti, da Italija pošilja na Ogrsko orožje, in sicer po zraku in potom železnic. Videli so namreč visoko leteče italijanske aeroplane, ki si pluli preko avstrijskega ozemlja proti Ogrski. Zadnje dni pa so celo odkrili v Avstriji čelo zalogo pušk, ki jih je Italija poslala Ogrski.

Da ima Ogrska zaslabo pri Italiji, se razvidi iz tega, ker je postavila za svojega zunanjega ministra Kolomana von Kanya, ki je znan kot zagrižen sovražnik Jugoslavije in je igral svojo vlogo že pred svetovno vojno, ko je hujskal na vojno proti Srbiji. Imenovanje tega ministra je bil odgovor Ogrske na konferenco, ki jo je pred kratkim imela Jugoslavija s svojimi zaveznicami v mali antanti, Rumunijo in Čehoslovako.

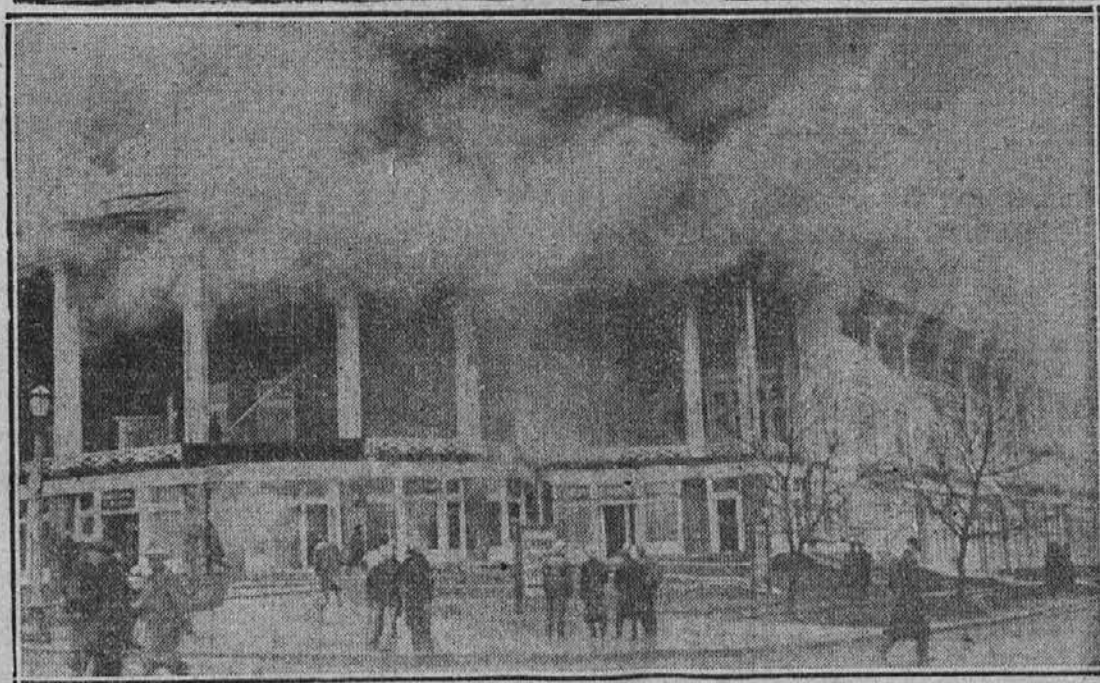
Tudi na jugoslovansko-bolgarski meji razmere niso povoljne. Vsled vednega vpadanja bolgarskih banditskih čet na jugoslov. ozemlje, je zdaj meja zaprta popolnoma, da niti kmetje, ki imajo svoja posestva na obeh straneh, ne morejo preko.

Sitnosti ima jugoslovanska vlada tudi z Avstrijo, in sicer vsled nekega obmejnega incidenta. Sosedna Albanija je pa itak takorekoč popolnoma pod italijansko kontrolo in zdaj Italija zahteva, da Albanija z njo sklene carinsko unijo, ki bi gotovo pozneje vodila tudi do politične unije. Na ta način je razvidno, da si mora Jugoslavija iskati močnih zaveznikov, da bo kos svoji nasprotnici Italiji, ki jo prede v svoje mreže.

FRANCOSKA POLICIJA PROTI ČASNIKARJU

Pariz, Francija. — Očividno brez vodnosti francoske vlade je tukajšnja policija delovala na to, da se izžene iz dežele dopisnik chicškega lista Chicago Tribune. Ne, da bi mu navedla kak vzrok, mu je pretekli teden sporočila, da se mora izseliti, češ, da ima proti njemu že dve leti stari ukaz, da ga deportira. Ko je dopisnik, Alex Small, protestiral pri francoski vladi, niso o vsej zadevi tankaj nič vedeli, in eno uro pozneje je prejel Small obvestilo, da se je ukaz za deportacijo "odložil". Že enkrat prej, v avgustu, je policija nastopila proti dopisniku na isti način.

POŽAR UNIČIL HOTEL

Znani Clinton hotel v Niagara Falls, Ont., kateri je bil zlasti novoporečencem priljubljen, je bil nedavno uničen od požara, ki je napravil za milijon dolarjev škode. Gornja slika kaže to staro poslopje, ko plameni vrše na njem svoje uničevalno delo.

PROFITI IZ VOJNE

Evropa vleče dobičke iz kitajsko-japonskih konfliktov.

London, Anglija. — Umevno je, da evropskim državam ni dosti ležeče na tem, da bi se ustavilo klanje med Japonci in Kitajci, kajti s tem bi se nehal tudi njihov dobiček. Ugotovljeno je namreč, da se pošiljajo velike množine orožja na Daljni vzhod. Tukajšnja trgovska zbornica je objavila številke, koliko se je samo iz Anglije izvozilo orožja. Samo strojnih pušk je med avgustom 1931 in oktobrom 1932 šlo v orient nad 18 milijonov.

HOOVER SE KAŽE DAREŽLJIVEGA

Richmond, Va. — Predsednik Hoover je obvestil vlado države Virginia, da bo podaril zemljišče, ki ga lastuje v tej državi in ki je znano pod imenom Rapidan Camp, v uporabo Zed. državam. To je bil Hooverju priljubljen kraj, kamor je večkrat odhajal na svoj oddih, kjer se je bavil v prvi vrsti z ribolovom. Izrazil je željo, da bi ta zemlja bila na razpolago bodočim predsednikom; ako bi je pa ti ne hoteli uporabljati, naj bi se priključila Shenandoah narodnemu parku. Zemlja meri nekaj nad 200 akrov.

POMILOSTITEV BODOČE MATERE

Columbia, S. D. — Gov. Blackwood je v torek izdal pomilostitveni ukaz, za katerim se smrtna obsodba 29 letne Beatrice F. Snipes izpremeni v dosmrtno ječo. To je bila prva ženska, ki bi imela umreti na električnem stolu v South Carolini. Pomilostitev je bila izrečena v prvi vrsti vsled tega, ker je ženska v blagoslovljenem stanu in se pričakuje rojstvo tekom dveh tednov. Delajo se tudi priprave, da bi ženska bila za časa poroda izpuščena iz ječe, tako da bi otrok na svobodnih tleh prišel na svet. Ženska je bila obsojena, ker je svoječasno ustrelila nekega policista.

ŠIRITE AMER. SLOVENC!

KRIŽEM SVETA FRANCIJA O ROOSEVELTU

Rim, Italija. — Min. predsednik Mussolini se je napram nekemu amerškemu gostu izrazil, da Amerika ne potrebuje danes drugega, kakor bistromnega človeka-voditelja in centralizirano ekonomsko kontrolo. Z drugo besedo, s tem misli diktatorstvo.

Berlin, Nemčija. — V Friedrichshain je prišlo do krvavega spopada, ko je skušalo kakih 400 fašistov vdreti v dvorano, v kateri je imelo okrog 2000 komunistov svoje zborovanje. Padlo je več strelcev in v pretepu je bilo ranjenih število oseb.

Dunaj, Avstrija. — V uradnem poslopju tukajšnjega voditelja fašistov je izvršila policija preiskavo, pri kateri je našla 350 skrajno eksplozivnih bomb.

Berlin, Nemčija. — Sammour s plinom je izvršila pretekli tork 31letna Senaide Wolkov, hči pregnanega boljševiskega voditelja Leona Trotzkyja. Bala se je, da bi ne bila deportirana iz dežele.

"TEHNOKRATSKA STRANKA" USTANOVLJENA

Chicago, Ill. — Državnemu tajniku v Springfieldu so bili v torek predloženi papirji za irkorporacijo nove tehnokratske stranke. Strankin glavni stan se nahaja na 32 No. State st.

V RUMUNJI SE POBOTALI

Bukaresta, Rumunija. — Prestol kralja Karla se je zopet utrdil. Kralj je dal obljubo, da bo ustanovil ustavni režim, obenem pa je odpustil dva policijska ravnatelja, katera sta skušala izkoptati jamo pod njim.

TAJINSTVEN UMOR TRGOVCA

Chicago, Ill. — V njegovi trgovini na 503 No. Michigan ave. so pretekli tork zvečer našli ustreljenega 49 letnega Jos. Pinogolda. O morilcu sicer niso dognali nič natančnega, vendar nekaj suma pada na sina umorjenega, ki je med časom, ko se je izvršil umor, bil v trgovini. Poleg tega je bil oče zavarovan za \$40.000.

Pravi, da je Roosevelt naklonjen državam-dolžnicam.

Pariz, Francija. — Neki tukajšnji list trdi, da se mu je posrečilo izvedeti mnenje bodočega ameriškega predsednika Roosevelta glede vojnih dolgov. Kakor list trdi, je Roosevelt za to, da se vse dolžnice smatrajo enako, ne glede, ali so plačale sedanji obrok, ali ne. Dalje, da se o vojnih dolgovih sploh ne bo razmislilo pred svetovno ekonomsko konferenco in mogoče celo ne, dokler se cene blagu ne zvišajo. Končno, da Roosevelt zavzema stališče, da se znižajo začasno obroki plačil.

"VRAŽJA ŽENSKA" PRED SODNIJO

Budapest, Ogrska. — V mestu Segedinu je postavljena pred sodišče neka Viktorija Rieger, katera je bila med ljudstvom splošno znana pod imenom "ženska vrag". Pred 25 leti je bila ta ženska poročena. Ker pa se je vdala pijači, jo je mož odgnal; od tedaj se je popolnoma vdala zločinstvu. Obležena je hodila v moško obleko, kadila fajfo in govorila so o njej, da za zavoj tobaka ali liter vina hladnokrvno izvrši vsak umor. Obtožena je točasno devetih umorov.

PREMORGARSKI SPOR PRED GOVERNERJEM

Springfield, Ill. — Večino svojega prvega dne v službi kot guverner je Horner posvetil vprašanju premogarjev. K pogovoru je pozval polkovnika, ki nadzoruje s svojim vojaštvom premogarsko ozemlje, obenem pa se je bavil tudi s pismom, katero je prejel od predsednika progresivne najnarske unije, v katerem ta pravi, da se bodo pozvali premogarji po celi deželi v stavko, ako se ne bo kaj storilo v obrambo ljudskih pravic, ki jim gredo po ustavi.

"Dokler imamo svoj list, smo močni in druge narodnosti nas morajo spoštovati, češ, ti-le Slovenci pa res niso kar tako. Svoj list imajo. Čast jim!" — Rev. J. Černe.

Iz Jugoslavije.

GOSPODARSKI RAZMAH BELE KRAJINE JE BIL LETOS VELIK IN JE ŽEL MNOGO USPEHA. — STRAH HRIBOVSKIH VASI DELA LJUDEM IN OROŽNIKOM PREGLAVICE. — SMRTNA KOSA. — NESREČE IN DRUGE VESTI IZ DOMOVINE.

Bela Krajina v letu 1932

Ob pogledu na preteklo leto, tako poročajo iz Ljubljane, je treba priznati, da je Bela Krajina veliko napredovala, kakor morda nobena druga pokrajina v Sloveniji. Strahovita suša in pomanjkanje, ki je po njej zavladovalo, sta napotila ljudi, da so se začeli družiti v razne strokovne zadruge, ker so videli edino pomoč v skupnem delovanju. — Skoro edini pridobitveni vir siromašne in zapuščene deželice onkraj Gorjanec je njihovo vinogradništvo. Dasi imajo Belokranjci izredno dobro vino, ga le niso mogli uveljaviti ne na domačem, ne na tujem trgu, dokler jim ni priskočila na pomoč ljubljanska zadruga "Belokranjska klet", ki se je zavzela za ta pridelek Belokranjcev. Veliko je k temu pripomogla propaganda na jensenskem velesjemu (Fair) in tako se je belokranjsko vino uveljavilo. Letošnji prvi uspeh je prav zadovoljiv in ko se vinogradniške razmere še izboljšajo, bo Bela Krajina drugače upoštevana. — Veliko akcijo so pričeli Belokranjci tudi za povzdigo sadjarstva in Bela Krajina ni najzadnja, tam bo čez leta sadjereja na višku. Belokranjci so preteklo leto vpegljali razne perutninske zadruge in v večjih krajih so obdržavali vinogradniške in sadjarske tečaje, od katerih se je korist že pokazala, še bolj se bo pa v nekaj letih. Zlasti so pa vodili Belokranjci uspešno akcijo za tujski promet. Toliškega števila izletnikov se ni imela Bela Krajina, kakor ravno v preteklem letu. V Metliki so že v jeseni ustanovili tujsko prometno društvo, katerega program je, pokazati Belo Krajino tujcu, da si jo ogleda in se navzije nje-nega sonca in cvetja ter se nagleda njenih lepot. Enako bodo v kratkem napravili v Črnomlju. — Z marljivim delom in uvidevnostjo oblastev bo Bela Krajina nedvomno postala še ena najnaprednejših pokrajin Slovenije. — Tako se Belokranjci prebujajo.

Skrivnostna smrt starke

Iz Maribora poročajo, da so našli ljudje v Šalovcih v Prekmurju obešeno v sobi 81letno Ano Lebevo. Ker je starica živel v bedi in pomanjkanju, so mislili, da je šla prostovoljno v smrt. Pri obdukciji so pa dognali, da se ni sama obesila, marveč je bila obešena po kom drugem, in šele potem, ko je bila že nasilno umorjena. Tri aretirance so pa pripeljali pred mariborsko sodišče.

Nezgodna

Po nesrečnem naključju se je polil s kropom 11letni posestnikov sin Štefan Pauko iz Podove pri Mariboru in se strašno opekkel.

Nasreča

Na svojem domu je 34letna posestnikova žena Jožefa Jenko iz Mengša tako nesrečno padla, da so jo morali odpeljati v ljubljansko bolnico.

Smrt radi otrok

Pred velikim senatom v Petrinji na Hrvaškem je bila obsojena na 8 let ječe kmetica Stanica Ivković iz vasi Golinje, ker je z nožem umorila svojega sosedo Pavla Kaciča. Njuni otroci so se igrali in je prišlo med njimi do prepira. Ker je Pavle Staničino hčerko malo udaril, je Stanica vsa divja šla z nožem v roki nad Pavla. On ji je s palico hotel izbiti nož, pa se je na nesrečo spodknil in padel naravnost pred Staničo, ki mu je zabodla nož v prsa.

Smrtna kosa

V Ljubljani je umrl Josip Podbregar. — V Mariboru je umrl Franc Gulda, mariborski veletrgovca, katerega je zadela kap v starosti 54 let. — V Selcih nad Škofjo Loko je umrla Uršula Krek, stara 60 let, ki je bila tri leta prikovana na posteljo. Pokojna je bila sestra župnika Franca Kreka, ki je umrl v Vranji pečli leta 1921.

Beračenje se izplača

Iz Trbovelj poročajo, da so tam ustavili javni organi nekega tujega berača, pri katerem so našli nad 1000 Din denarja, od katerega je najmanj polovico nabral med revnimi rudarskimi družinami, ki največkrat same nimajo niti za svoje potrebe.

Nesreča rudarja

V zabukovškem rudniku je kolo nekega stroja zadelo 32-letnega rudarja Franca Hlepa iz Megojnice naravnost v glavo in ga nevarno poškodovalo.

Prste si je odrezal

Med žaganjem drv na cirkularko si je po nesreči odrezal tri prste 70letni majar Anton Vičman iz Počehe pri Mariboru.

Zna se skrivati

Neki Jože Preklet iz Strahovice, tako poročajo iz Kamnika z dne 23. dec., že dalje časa gospodari po planinah in je strahovskih hribovskih vasi. Stalno se klati po občinah Tunjice, Županje njeve, Bistričica in Gojzd. Povsod krađe in ropa, ukrade-ne stvari pa prodaja okrog za vsako ceno. Tam enkrat v poletju je izvršil več drznih tatvin in se je orožnikom posrečilo, da so ga prijeli. Ko je prišel iz zaporov, je spet začel življenje po starem, le da se še bolj skriva in mu ne morejo do živga. Še težje ga je pa prijati radi tega, ker ga ljudje sami skrivajo in ga ne izdajo, samo zato, da imajo pred njim mir, ker se boje njegove maščevalnosti.

AMERIKANSKI SLOVENEK
Prvi in najstarejši slovenski The first and the Oldest Slovene
list v Ameriki. Newspaper in America.
Ustanovljen leta 1891. Established 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevoj po praznikih. Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 5544

Table with subscription rates: Za celo leto \$5.00, Za pol leta 2.50, Za četrt leta 1.50. Includes rates for Chicago, Canada and Europe.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

POZOR! - Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagate listu.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. - Za zadnjo številko v tednu je čas do četrta dopoldne. - Na dopise brez podpisa se ne ozira. - Rokopisov uredništvo ne vrača.

U.:

Žalosten eksperiment

Najžalostnejši eksperiment v zgodovini državne in politične neodvisnosti Združenih držav je prav gotovo eksperiment - poizkušnja s prohibicijo. Ta eksperiment je stal narod, davkoplačevalce, biljone in biljone. In vendar brez vsakega haska in koristi.

Zagovorniki prohibicije so pripovedovali, da bo prohibicija prinesla deželi največji blagoslov s tem, da se bo zatrlo pijančevanje, ki je izvor tolikega gorja. Res je, pijančevanje je največje prokletstvo za vsakega. Tudi morda so prvotni zagovorniki prohibicije imeli dober namen, toda vse to ni pomagalo nič. Ravno začasa prohibicije se je pijančevanje v Ameriki tako grdo razpaslo, da še nikdar prej v njeni zgodovini ne tako. In najžalostnejše poglavje tega eksperimenta je, da prej se je pijančevalo samo po salunih, tekem prohibicije pa se pijančuje v družinskih domovih in odtod je prišlo pohujšanje za mladino. Dandanes najdete na skoro vsaki mladinski prireditvi po nekaterih višjih šolah, kolegijih, itd., pijance med obojim spolom. Še ne dolgo temu je omenil neki univerzitetni profesor v svojem spisu o prohibiciji, da dijak na raznih večernih prireditvah, ki ne prinese seboj "pinta" žganja, je preziran od strani dijakinj. Navada je, da po enem ali dveh plesih naredijo mladi pari kratek sprehod po hodnikih ali kakem zakotju in tam vlečejo žganje iz steklenice. Ako dijak sveje ple-salke na ta način ne "potrita" s par požirki žganja, jo prav težko dobi za prihodnji ples. Tako je in to je dovolj kričeča slika posledic prohibicije.

Poleg vsega tega pa je prohibicija ustvarila verigo skoro nepremagljivega podzemnega organiziranega kriminalstva. Koliko pobojev, koliko grafta, umorov in drugih krivic se je porodilo radi prohibicije, ve le Bog, ljudje ne bodo nikdar.

S prihodom prihodnje zvezne administracije se zdi, da se prohibicija poslovi. Noben pošten in pameten Amerikaneec ne bo po njej žaloval. Za njo bodo žalovali le grafterji in gangsterji, ker bo njihova bogata obrt jenjala. Pametni in pošteni državljani pa bodo veseli, ker bodo rešeni velike more, ki jih je mučila in tlačila na mnoge načine. Z veseljem bodo rekali: Nesrečna prohibicija idi - in ne vrni se več!

Upoštevajmo jih!

"Amerikanski Slovenc" je že mnogokrat povdarjal in razlagal svojim čitateljem, da je nas Slovencev po slovenskih naselbinah dolžnost, da vsepovsod podpiramo slovenske trgovce in obrtnike. To smo dolžni vsepovsod, razun le, če so vmes kakli posebni vzroki, ki opravčujejo.

Povsod pa, kjer lahko kupimo za isto ceno kakor pri tujcu, ali morda še ceneje, in blago iste kvalitete, je pa naravnost narodni greh, da bi hodili k tujcem. Trgovci na drugi strani naj pa pazijo, da bodo dali svojim ljudem isto postrežbo, kakor jo najdejo drugod, isto kvaliteto in če moč, za isto ceno. Kajti, ako bočemo, da bodo slovenski konsumenti podpirali slovenske trgovine in obrt po naših naselbinah, je potrebno sodelovanje od obeh, tako od konsumentov, kakor od trgovcev in obrtnikov.

Težko je slišati pritožbe od strani trgovcev in obrtnikov, ko gre nabiralec oglasov okrog njih za božične praznike. Pa

sliši: Kaj jim bom voščil vesele praznike, ko me pa nočejo videti in hodijo rajši k tujcem. Gotovo je, da te pritožbe niso brez vzroka. Zato pa Slovenci po vseh naselbinah: več vzajemnosti. Nič se ne izgovarjajte, češ, pa pri našem trgovcu ne dobim tega ali onega, kakor drugod itd. Mnogi tudi navajajo, da je drugje ceneje in da morajo pri domačih več plačati itd. Če je to res, potem pojdite k njim, pa jim te vzroke povejte, in kdor je pameten, se ne bo nad vami jezil, pač pa bo skušal, da tudi on uredi svoje cene in si nabavi tako blago, kakoršnega želite. Tako sodelovanje bo prineslo uspeh tako trgovcem kakor odjemalcem. Treba je, da eden drugemu pomagamo, ne pa, da se eden drugega ogiblujemo in potem mislimo, da smo eden na druge jezni. Saj smo ljudje, pogovorimo se, kadar ni kaj v redu in zadeve se uredijo v medsebojnem sporazumu in umevanju.

Posebno priporočamo našim naročnikom in čitateljem, da naj nikdar ne pozabijo na one slovenske trgovce in obrtnike, ki oglašajo v našem časopisu "Amer. Slovencu". Vedite, da ti so, ki podpirajo vaš časopis, zato jim izkazujemo tudi našo naklonjenost. Naj tudi tukaj roka roko umiva in pokažimo, da znamo ceniti naklonjenost, ki jo izkazujejo svojemu časopisu. Upoštevajmo slovenske trgovce in obrtnike!

SKRJANČKI SO PELI, SO BILI VESELI ...

Sheboygan, Wis.

Da, veseli so bili naši skrjančki na kuru pri polnočnici, zato so pa tudi peli, da je bilo nam spodaj v cerkvi kar mehko in toplo pri sreju. Vemo, da niso peli, da bi jih hvalili po cajtengah, pesmi so jim vrele grl in prs v čast božjemu Detetu. Začeli so že ob pol 12. Vse znane stare božične pesmi, ki jih ljubimo. Še iz otroških let, smo slišali. Presenetili so nas pa tudi s par novimi, umetnimi. Latinsko sv. mašo so se naši peveci dobro naučili. Pa prav nič niso "pofušali". Kako poln je bil zbor! In lepi glasovi!

Dragi pevci! Pri polnočnici in pri deseti sv. maši ste pokazali, kaj zmorete. Zdaj pa eno prošnjo! Tako močan zbor bi mi radi slišali vsako nedeljo. Saj veste, razvadili ste nas. In Bog gotovo tudi rad posluša lepo petje in čim več vas bo vsako nedeljo na kuru, tem bolj vas bo evharistični Gospod vesel in tem več ljudi boste privabili v cerkev. Glejte, to je vaša misija. Častiti Boga in voditi druge k Njemu. Če bi pa kdo pel iz drugih namenov, se pa res trud ne izplača. Častitam vsem pevcom in njihovim voditeljci, organizinjinji Stanki Skok. Vsem blagoslovljeno leto 1933!

Rev. James Cherne.

KAKO SODIJO O VZROKIH BREZPOSELNOSTI

Greaney, Minn.

Naj napišem nekoliko svojih misli o tej strahoviti brezposelnosti, v kateri se nahajamo. - Vsa ta brezposelnost je samo umazanija kapitalizma, ki si je svoje veliko premoženje pridobil edino z delavskimi žulji. Komu je vse dobro uspevalo, je gledal kapitalist na to, da bi še več nagrabil in nazadnje si je nabavil raznovrstne stroje, s katerimi je polnil svoje prostore in delavca izkoriščal naprej, dokler se je dalo in dokler ga

je potreboval. Ker so stroji pričeli delati, je bilo potreba vedno manj delavskih moči in nastala je beda. Kaj mar kapitalizmu delavčeve gorje. Nihče se ni brigal za njegovo izkoriščanje, njemu samemu (kapitalizmu) pa tudi ni bilo mar in mu ni mar, kaj in kako je z delavstvom in delaj, karkoli se mu je poljubilo. - Da, stroji, to so tisto veliko prokletstvo, ki so tisočem odvzeli vsakdanji kruh in zaslužek. Naj povem, kaj sem videl tukaj, ko so v bližini delali ceste (state road) na veliko daljavo. Delala je le peščica delavcev, drugo so vse opravili s stroji. - Po vsem tatem ni torej prav nič čudno, da je toliko milijonov delavcev brez dela. Ako bi hoteli državnik kaj takega videti, bi bilo kaj lahko vse drugače. Jaz že dolgo časa opazujem to politiko, a moram reči, da ga ni bilo do sedaj še človeka, ki bi lahko koristno posegel vmes s svojo roko na korist delavstva. Admistracija, ki je bila do sedaj na krmilu, je bila za vse to povsem slepa. - Z veseljem torej lahko trdim, da smo državljani lahko ponosni, da smo pri zadnjih volitvah pokazali, kaj volilci lahko napravimo, če stopimo skupaj in veseli me, ko vidim, da imamo državljani le še smisel in talent ter smo pokazali, da nikakor ne soglašamo z današnjimi razmerami, ker če pojde še nekaj časa tako naprej, bomo prišli tako daleč, da pride vse na nič in bo ostalo le malo civilizacije. - Kako vse drugače prav in modro je uredil Bog, pri katerem so vsi enaki, bogati in revni, vsak mora umreti. Ako bi se dala smrt podkupiti za zemске zaklade, bi jo kapitalisti prav gotovo podkupili, da bi jim ne bilo treba umreti.

Še to bom omenil, da mi nikakor ne smemo pozabiti, da živimo v drugi deželi, med drugim narodom, ki nima z nami usmiljenja. Zato bom zaklical,

da moramo Slovenci držati skupaj, biti moramo edini in složni delovati pri vsaki stvari, potem bomo imeli pred drugimi narodnostmi več kredita in nas bodo spoštovali. Znano je, da le ene vrste ptiči skupaj lete, tako moramo tudi mi skupaj delovati. Žalibog je pa ravno narobe, da se med seboj dostikrat ne razumemo in še največkrat se nočemo razumeti. Znano je, da je Slovenec najboljši delavec, bodimo tudi drugače najboljši, to je v složnosti, pa naj bo v tej ali drugi stvari in s tem pokažimo drugim narodnostim, da vendar nismo najzadnji na svetu; pokažimo, da je tudi med nami miselnost za skupnost in slogu.

Omenim naj tudi, da tukaj na Greaney nismo brezposelni. Dela imamo prav dovolj, le nobeno blago nima cene, ne živina, ne poljski pridelki, vse cene so prav pod ničlo, da ni vredno o tem niti pisati. Tako je napravil z nami kapitalizem tukaj in tako se godi delavstvu v Evropi in povsod drugod. - K zaključku pozdravim vse čitatelje in jim voščim srečno novo leto, listu Amer. Slovencu pa veliko novih naročnikov. P. V.

CASI SO SE SPREMENILI, MI PA SE BOLJ

Milwaukee, Wis.

Ob nedeljah popoldne imam več prostega časa, pa sem se neke nedelje domislil, da sem stopil v neko (meslovsko) katoliško cerkev, ko so ravno ime-li popoldansko nedeljsko službo božjo. - Kamor grem, vidim, da imajo po vseh katoliških cerkvah popoldanske cerkvene pobožnosti, katerih se v lepem številu udeležujejo odrasli verniki, med njimi pa prav številno tudi otroci, ki se zadržijo pač tako, kakor se v cerkvi na svetem kraju spodobi. Kadar pa grem k nedeljskim večernicam v slovensko cerkev, je tam komaj peščica ljudi zbranih, otrok pa sploh ni. Če pa sta dva ali trije, se pa že med seboj preriivajo in delajo nemir, da še maloštevilne odrasle motijo, da ne morejo niti prav moliti. - Seveda, naši slovenski otroci nimajo časa, da bi šli v nedeljo popoldan k večernicam, ker morajo v razne "sove", ali se pa pade po ulicah in markirajo bandite in cowboje. - Vsi tisti, ki ste prišli iz starega kraja, dobro veste, kakšen red je bil ob nedeljah v starem kraju. Vsako nedeljo ste se udeležili tudi popoldanske službe božje, ali kakor smo v starem kraju rekli, krščanskega nauka, pa četudi je bila cerkev celo uro daleč od doma. - Tudi tukaj v Ameriki je ravno isti Bog, kakor je bil v Evropi. Nikar torej starši ne branili svojim otrokom v cerkev k večernicam ob nedeljah popoldne, ampak jih silite in jim zapovedate, da morajo iti, ker v cerkvi so vaši otroci veliko bolj varni pred vsako nesrečo, kakor pa zunaj na ulici, ali naj si bo kjerkoli. Pa tudi za vse odrasle je lepa navada, da se udeleže popoldan-

ke ali večerne službe božje v večjem številu. - Ker smo sedaj še ob začetku leta, si naj vsak napravi sklep, da bo obiskal cerkev vsako nedeljo popoldne. To bo v njegovo lastno korist in pa v veselje in zadovoljstvo našemu domačemu č. g. župniku.

Eden iz Milwaukee.

SLABI ČASI, SMRTNA KOSA

Joliet, Ill.

Nekoliko prostora prosim v cenjenem listu. Sicer nimam nič dobrega za poročati, ker je vse po starem, kakor je bilo, to je, slabo in sicer tako slabo, da bolj ne more biti. Če se nam časi kmalu ne zboljšajo, ne vem kaj bo. V deželi kot je Amerika, bi moralo vendar biti boljše kakor je.

Nesreče tudi v letu 1933 ne počivajo. Takoj prvi dan, na dan novega leta zjutraj, se je ubil Emil Stimac, star 19 let. Padel je iz avtomobila in bil na mestu mrtve. - Drugi, katerega tukaj in tako se godi delavstvu v Evropi in povsod drugod. - K zaključku pozdravim vse čitatelje in jim voščim srečno novo leto, listu Amer. Slovencu pa veliko novih naročnikov. P. V.

JEDNOTIN DAN V CLEVELANDU

Cleveland, O.

Liga ohajskih društev priredi prihodnjo nedeljo, dne 15. jan. v Grdinovi dvorani v Clevelandu, O., velik Jednotin dan s sledečim sporedom: 1. Pozdrav brata Josip Lekšana Lige ohajskih društev K.S. K.J. 2. Kratek nagovor prisotnih gl. uradnikov KSKJ. 3. Predstavitve uradnikov krajevnih društev. 4. "Sam", zložil Simon Gregorič, deklamira Miss Lillian Kuhar. 5. "Piščalka v tovarni", zložil I.Z., dekl. Miss Celia Vojsak. 6. Nastop pevskega društva "Naš Dom", Lorain, O., pod vodstvom brata Louis Šeme. Ta točka se vrši pod pokroviteljstvom društva Marije Čistega Spoč. št. 85 in dr. sv. Cirila in Metoda št. 101 KSKJ. v Lorain. 7. Nastop dr. Kristusa Kralja št. 226 KSKJ.: Dva kvarteta. Živa slika s pesmico "Gozdč je že zelen". 8. "Sreča v nesreči", spisal I. Z., igrokaz v počast vsem prisotnim Jednotarjem. Istega

Vstopnina za popoldanski in večerni program znaša samo 40 centov, za večer pa 25c. Pripravljalni odbor.

vprizorijo člani dr. sv. Jožefa št. 169 v Collinwoodu.

9. Nekaj mičnih slovenskih pesmi v tretetu; proizvajajo jih gđc. Alice, Vida in Victoria Kmet iz St. Clair Ave.

10. Nastop mlad. oddelka dr. sv. Jožefa št. 110 in dr. sv. Srca Marije št. 111, Barberton, O.

11. Nastop mladih članov dr. sv. Ane št. 150 v Newburgu: Umetni ples, proizvajata Joseph in Rosie Mertel. Nastop mojstra na harmonike devetletnega William Blatnika.

12. Nastop dr. Marija Mag. št. 162. Mlade članice nastopijo v neki deklamaciji, tikajoči se zgodovine društva; temu pa sledi umetni ples dveh mladih članic.

13. Nastop cerkv. pevskega zbora Ilirija v Collinwoodu pod vodstvom Mr. Martin Rakarja. Označeni zbor proizvajajo svoje točke pod pokroviteljstvom dr. sv. Jožefa št. 169 KSKJ.

14. Nastop dveh mladih članic društva sv. C. in M. št. 191. Zapeli bosta v narodni noši znano pesem "Židana marena".

15. Nastop dr. sv. Helene št. 193 v Collinwoodu. Sestra Mary Potočnik, sestra Gertrude Zaller zapojeva v duetu nekaj slovenskih pesmi; spremlja jih na klavirju Mr. Peter Srnovrčnik.

16. Nastop dr. sv. Kristine št. 219, Euclid, O. Kratka šaljiva enodejanka "Županova dolžnost" pod vodstvom brata Fr. Kostena.

17. "Izvanredna odborova seja". Prvič na slov. odru; spisal I. Z. Vprizorijo jo igralci Jugoslov. pasijskega kluba pod režijo Mr. John Kavčiča.

18. Premikajoče slike iz Jugoslavije, katere predvaja sobr. Anton Grdina.

19. Zvečer ob 8. uri se prične ples in prosta zabava.

20. Ob 9. uri zaključek kontesta.

21. Ob 10. uri kronanje "Miss Ohio", kraljice kontesta.

22. Razdelitev nagrad in daril.

Vstopnina za popoldanski in večerni program znaša samo 40 centov, za večer pa 25c.

Pripravljalni odbor.

ZRAČNI POTNIKI OROPANI

Chicago, Ill. - Šest potnikov, ki so prispeli pretekli ponedeljek zvečer z aeroplanom v Chicago, je vzelo od letališča na 63. cesti in Cicero ave. bus, da se odpeljejo v sredino mesta. Ko so se pripeljali po Cicero ave. do 55. ceste, se jim je postavil na pot velik avto, ki je prislil vozniška busa, da je ustavil. Dva bandita sta nato stopila na bus; eden je zavzel mesto voznika, drugi pa se je postavil v ozadje s samokresom v roki. Ko so prislili na neki samotni kraj, so morali potniki izstopiti in tretji bandit, ki je za busom vozil avto, je prišel na pomoč, da so žrtve temeljito oropali in se nato odpeljali.

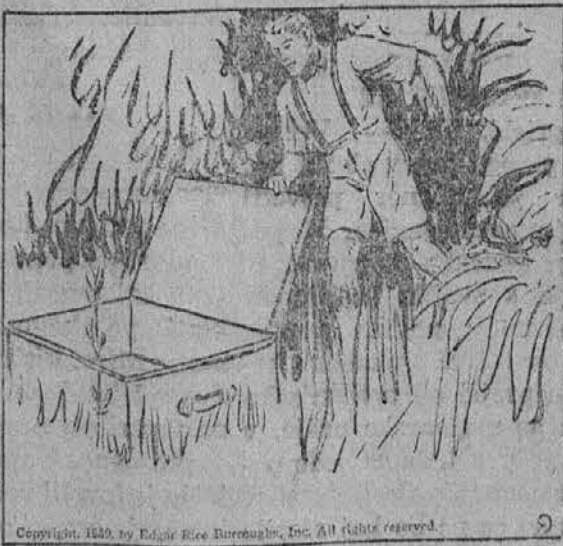
"Amerikanski Slovenc" vodi kampanjo proti depresiji, pomagajte mu!

"TARZAN IN IZGUBLJENO CARSTVO"

(9)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: EDGAR RICE BURROUGHS

Poglejmo za trenotek, kaj se je med tem časom godilo z sinom doktorja Ericha von Harbena, katerega je iskal Tarzan in katerega so bili praznovornni zamorci zapustili, kakor je nam povedala ta povest. Zamorska spremljevalna karavana, ki jo je najel raziskovalni učejnik von Harben, je neke noči pobeignila od doktorjevega sina, radi praznovornja. Celo njegov osebni sluga zamorec Gabuli je pobeignil z njuni. Ostal je sam in zapuščeni.

Nekega jutra vstane in vidi, da je sam in da so vsi zamorci pobeignili. Pregledal je in videl, da so mu zamorci odnesli seboj vse. Pobrali so mu vse puške, municijo in celo živež so pobrali seboj. Ostal mu je le en mali samokres s par naboji, to je vse kar mu je ostalo. Tako zapuščen je ostal v visokih Wiramwaških hribih in gorah. Sklenil je, da bo šel naprej in si pomagati. Kakor si bo vedel in znal. To je bilo njegovo edino upanje.

Mladi raziskovalec je dolgo premišljeval kaj naj stori, da doseže svoj cilj. Od njega naprej so se nahajale še višje gore in skalnati gredi. Tamkaj nekje preko onih gorskih velikankov živi dotučno čudno "izgubljeno plemo", o katerem se je že mnogo govorilo, a odkril ga doslej še ni nihče. Ne, svojega načrta ni hotel opustiti. Vedel je, da v dobrem tednu bo dosegel svoj cilj. Skušnje dosedanjega potovanja so mu pomagale.

Poznal je nevarnosti iz preteklih dni in po krajih, ki jih je prehodil. Toda kako so kraji pred njim, teh ni poznal in kajpada tudi njihovi nevarnosti ne. Pogum je zmagal v njem. Pobral je kar mu niso zamorci odnesli, oprtil si na hrbet in pogumno odšel naprej na raziskovanje, kakor svoj čas, ko je posecal visoke alpske vrhove. Kam bo prišel in kam ga bo zanesla njegova pot, mladi raziskovalec pač ni vedel.

DENARNE POŠILJATVE
pošiljamo v stari kraj zanesljivo in točno brez vsakega odbitka, po dnevnem kurzu, v dinarjih, lirah in dolarjih. Denar prinese poštar direktno na dom prejemnikov. Včeraj smo računali:
V JUGOSLAVIJO: 100 Din \$ 1.95, 300 Din \$ 5.00, 500 Din \$ 8.25, 1000 Din \$ 16.25, 5000 Din \$ 79.00
V ITALIJO: 100 Lir \$ 5.70, 200 Lir \$ 11.20, 300 Lir \$ 16.40, 500 Lir \$ 26.75, 1000 Lir \$ 52.50
Na željo pošiljamo tudi, da prejmejo prejemniki v starem kraju izplačilo v ameriških dolarjih.
John Jerich
1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY) VSTANOVLJENA 29. NOVEMBRA 1914

Zedinjenih Držav Severne Amerike Sedež: Joliet, Ill.

Naše geslo: "Vae za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 815 N. Chicago St., Joliet, Ill. 1. podpredsednik: Philip Zivec, 507 Lime St., Joliet, Ill. 2. podpredsednik: Katharine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill. Glavni tajnik: Frank J. Wedic, 501 Lime St., Joliet, Ill. Blagajnik: John Patrič, 1202 N. Broadway St., Joliet, Ill. Duhovni vodja: Rev. Joseph Skur, 123 - 57th St., E. Pittsburgh, Pa. Vrhovni zdravnik: Dr. Martin J. Zvec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 2210 So. Damen Ave., Chicago, Ill. Jacob Štrukel, 1199 N. Broadway St., Joliet, Ill. Joseph L. Drašler Jr., 66 - 10th St., No. Chicago, Ill.

POROTNI ODBOR:

Anton Štrukel, 3rd St., La Salle, Illinois. Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Shlarsburg Station, E. Pittsburgh, Pa. Mary Kremec, 2323 So. Winchester Ave., Chicago, Ill.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Do dne 1. januarja 1932 je D. S. D. izplačala svojim članom in članicam ter njihovim dedičim raznih podpor, poškodnin in posmrtnin v znesku \$89,512.41.

Zavaruje se lahko za \$250.00, \$500.00 ali \$1000.00. V mladinski oddelček se otroci sprejemajo od rojstva pa do 16. leta. Rojaki(inje). Pristopite k Družbi sv. Družine.

CENTRALIZACIJA SIGURNJA PODPORA. - D. S. D. 100% SOLVENTNA.

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA D.S.D.

Letno zborovanje glavnega odbora.

Letno zborovanje gl. odbora se bo vršilo v četrtek, 26. januarja. Zatorej društva, katera imajo kako važno zadevo predložiti gl. odboru, morajo tozadevne stvari poslati na glavni urad vsaj do 21. januarja.

Ena važna stvar vseh društev DSD. je prihodnja konvencija, katera se ima vršiti avgusta meseca t. l. v Pittsburghu, Pa. Znano vam je, da društvo št. 1, Joliet, Ill., ima vpeljeno resolucijo, da se konvencija odloži za eno leto, takorekoč do avgusta 1934. Drugo resolucijo pa ima vpeljano društvo št. 13 v Chicagi, Ill., da se konvencija vrši avgusta meseca t. l. in namreč v Chicagi, Ill.

Zatorej se prosi vsa društva, katera še niso poslala svoje sklepe v tej zadevi, da to storijo vsaj na zgoraj omenjeni dan. S spoštovanjem in bratskim pozdravom ostanem vaš udatni za DSD. Frank J. Wedic, gl. tajnik.

MESECA DECEMBRA SO PREJELI BOLNIŠKO PODPORO:

- Društvo št. 1: Frank Kadunc \$20.00, Paul Tomac pol. \$17.50, Pet. Musich \$15.00, Frank Widowski \$15.75, Michael Gregorash st. \$7.25, Anton Bartol \$5.00, Joseph Horvatin pol. \$5.00, Mary Mohorko \$20.00. - Skupaj \$105.50. Društvo št. 3: John Prazen \$12.00, Anton Castello \$28.00, Mary Kastigar \$33.00. - Skupaj \$73.00. Društvo št. 4: John Lukanich \$20.00. Društvo št. 6: Frances Petrovic \$44.00, Matilda Kuhar \$14.00, Frances Musich, porod. \$15.00. - Skupaj \$73.00. Društvo št. 11: Michael Vidina pol. \$14.00. Društvo št. 12: Mary Zugel \$20.00, Rose Bennett pol. \$10.00, Mary Muster \$25.00. - Skupaj \$55.00. Društvo št. 14: Thomas Cindrich \$30.00, Katherine Haramija \$30.00, Mary Tadeus \$28.00, Mary Rezvan \$19.00, Mary Loncar \$30.00, Frances Niksic \$19.00, Mary Kelly, porod. \$15.00. - Skupaj \$171.00. Društvo št. 16: Anna Kosmach \$3.75. Društvo št. 19: Miroslav Vujnovich pol. \$10.00. Skupaj izplačali v mesecu decembru \$511.50.

Izplačali za operacije.

- Dr. št. 1: John Petek, operacija na pretrg (rupture) \$ 75.00. Dr. št. 14: Mary Rezvan, oper. na slepiču (appendix) 75.00.

Skupaj \$150.00

Izplačali za posmrtnine.

- Dr. št. 1: Za pok. Simon Voneina, cert. št. 1068 .....\$ 500.00. Dr. št. 5: Za pok. Michael Skoflane, cert. št. 1172 ..... 500.00. Dr. št. 6: Za pok. Frances Petrovic, cert. št. 1617 ..... 250.00. Dr. št. 12: Za pok. Mary Brulec, cert. št. 2189 ..... 1000.00. Dr. št. 16: Za pok. Anna Kosmach, cert. št. 1906 ..... 250.00.

Skupaj \$250.00

Z bratskim pozdravom, Frank J. Wedic, gl. tajnik.

Dopisi lokalnih društev

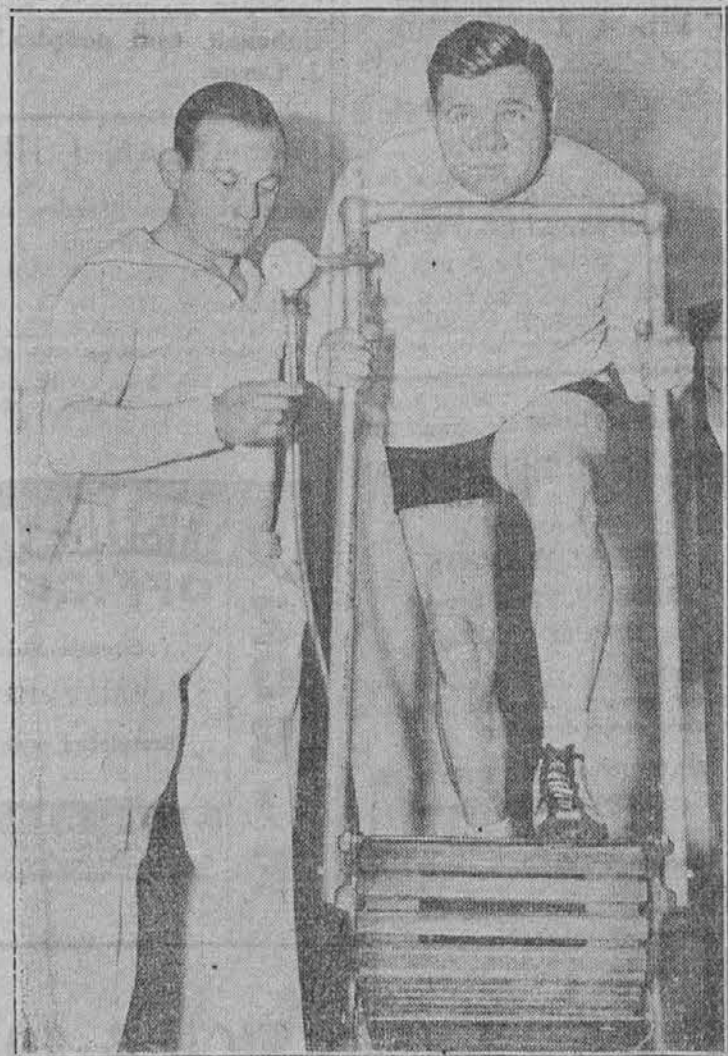
IZ URADA DR. SV. DRUŽINE ŠT. 11 D.S.D.

Pittsburgh, Pa.

Vsem članom našega društva sq naznanja, da je članstvo na zadnji seji sprejelo predlog in sklenilo, da se redne društvene seje v letu 1933 obdržujejo vsako četrto nedeljo v mesecu ob 2. (drugi) uri popoldan v navadnih prostorih Slov. Doma.

Sedaj bo imel vsak član in vsaka članica bolj priliko se udeležiti društvenih rednih sej. To je tudi želja odbora, da bi se od sedaj naprej vsi skupaj malo bolj zanimali za društveno delovanje in društvene seje in bolj številno prihajali na redne seje. - Odbor za leto 1933 je ostal od vseh navzočih članov enoglasno potrjen stari, ki je sledeči: Predsednik Jos. Pavlakovich, podpr. Geo. J. Baš, tajnik Joseph L. Bahorich, blagajnik in bolniški predsednik Martin Balkovec, 5641 Carnegie St., nadzornik za dve

"BABE" SE PRIPRAVLJA

Znani žogarski igralec "Babe" Ruth se je pričel vežbati za prihodnjo sezono. Gornja slika ga kaže pri tem poslu.

leti George Weselich, nadzornik za eno leto sta John Flajnik in John Kobe.

Na tem mestu naj dodam še popravek k mojemu dopisu, ki je bil objavljen meseca decembra, v katerem sem pomotoma omenil in se je bralo kakor sledi: Obenem tudi, da se bo naša seja odprla s molitvijo. - To popravljam s pripombo, da se naše društvene seje vselej začnejo in zaključijo z molitvijo.

Na zadnji letni seji meseca decembra je naše dr. sv. Družine št. 11 DSD. sklenilo, da popolnoma soglašajo z resolucijo, katero je objavilo društvo sv. Družine št. 1 DSD. iz Joliet, Ill., glede prihodnje konvencije, ki bi se imela vršiti v avgustu leta 1933 v Pittsburghu. - Naše društvo se strinja s predlogom, da bi se konvencija odložila za prihodnje leto 1934, bodisi da bi se konvencija vršila v Pittsburghu ali kje drugje. Mogoče se do prihodnjega leta delavske razmere izboljšajo in društva opomorejo s svojimi blagajnami za stroške, delegate itd.

K sklepu tega dopisa naj še enkrat omenim, da se bodo letošnje mesečne seje našega društva vsako četrto nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne. Do sedaj je imelo naše društvo redne mesečne seje vsako tretjo nedeljo popoldne. Za gotovo se pričakuje od članov in članic, da se bodo sedaj bolj redno udeleževali rednih društvenih mesečnih sej. - Prihodnja seja se bo torej vršila v nedeljo, 22. januarja ob 2. uri popoldne v navadnih prostorih. - Prav ljudno se vsi člani in članice prosijo, da se te seje, ki je prva v letošnjem letu, udeležijo v polnem številu. Pridite vsaj zato, da boste slišali letno poročilo o društvenem delovanju. - Naznanja se tudi celemu odboru, da bo pregledovanje knjig takoj prihodnje nedeljo, to je 15. januarja po 8. sv. maši v Slov. Domu. - Bratski pozdrav na vse članstvo DSD. Joseph L. Bahorich, tajnik.

DRAMA "THE MASTERFUL MONK" SE PONOVI

Joliet, Ill.

Decembra meseca je bila igrana na našem odru v Jolietu krasna drama "The Masterful Monk", katero so poslušalci z navdušenjem pozdravili. Drama je bila igrana pred nabito polno dvorano in se so mnogi, ki jim takrat ni bilo mogoče se udeležiti omenjene drame, ker ni bilo v dvorani več prostora. Radi tega se je sklenilo, da se drama ponovi v nedeljo, 15. januarja. Vsi, kateri se niste mogli takrat udeležiti te predstave, ste vabljeni, da se poslužite prilike sedaj. Pa tudi drugi

ki ste to predstavo takrat videvali, ste vabljeni, da se je zopet udeležite. Marsikaj boste sedaj bolj razumeli in si vtisnili v spomin. Toliko je gotovo, da se pri ponovnem gledanju tega lepega dela ne boste dolgočasili. Predstava se bo vršila to-dre v nedeljo, 15. januarja, v Slovenia dvorani, na našem slovenskem odru.

J. L. Jevitz Jr., član dr. sv. Družine št. 1 DSD.

Our Young DSD

ST. JOHN'S D.S.D. NO. 13 Chicago, Ill.

Well, well, the dance that the St. John's Society held last Sunday was a bigger success than it really was predicted. The hall, as you might say, was practically "jammed". Many old folks attended and proved to the younger generation that they still had youth and spirit in them with which they could have just as good a time as the young folks. The said "old folks" practically burned up the floor as they danced to the so-called Slovenian Hops. This isn't all yet. The "kranjske klobase" and "sladko vince" went over great. There is a saying "Babies cry for Castoria", well here's a new one, "Good oldtimers cry for 'kranjske klobase' and 'sladko vince'." During dance intermissions many sang good old Slovenian songs. A group of young people were especially noticed as they sang Slovenian tunes, thus proving that they also know songs of the Motherland. I know that

everyone that attended this festive noticed that "Prosperity is around the corner" (for sure now). There really was great signs in the crowd of the restoration of confidence and prosperity. I am sure everyone that attended this gala of happiness went home contented at heart.

On behalf of the St. John's Society I thank the dance committee for working and cooperating for success of this dance to the welfare of the society. Adieu. Chi Scribbler.

TO IN ONO

DOMOVINA SADNIH DREVES

Češnje je presadil baje Lukulus iz Male Azije v Italijo - a ta trditev ni dokazana.

Citrono so poznali v Perziji že v najstarejših časih in je prišla od tam na Grško, pozneje v Italijo in ob ustanovitvi Marsilje po Fenicanih tudi na Francosko.

Jablano omenja že sveto pismo v zvezi s prvima človekoma. Jabolčnik so poznali že Hebrejci, Grki in Rimljani.

Sliva je rasla divjia v okolici Damaska in križarji so jo prinesli na Francosko.

Vinska trta izvira iz Azije, in Oziris, Bakh in Noe si delijo slavo, da so kot prvi učili ljudi gojenja te žlahtne rastline. Ni znano, kdaj so trto presadili na Francosko, a postala je tam kmalu vi bogastva. Cesar Domician je dal izrjaviti vse trte, ker je mislil, da naganja samo strast do pijače barbarske narode do vpadov v Italijo. Cesar Probus pa jo je dal znova saditi.

STRELOVOD - POTRESOVOD

Zadnja leta se dvigajo potrebi za potresi, vse svet se maje od notranjih nemirov. Grška katastrofa je zbudila nov strah. V bližini Halkidike so se vršila posebna opazovanja, ki imajo za znanost in človeštvo ta pomen, kako bi znanstveniki potrese odpravili.

Ze nekaj dni pred potresom je bila pašna žival koze in ovce, izredno razburjena, tako da se domneva, da so živali čutili bližajočo se zemeljsko katastrofo. Številni kmetje tudi pričajo, kako so videli, da se nekaj časa pred potresom nebo zasvetilo od žarkih luči. Če se torej javlja potres s takimi svetlobnimi pojavi (in je potemtakem zveza med obema), se bo pač lahko našlo sredstvo proti potresom. Kakor je Benjamin Franklin odkril princip odvajanja strele, bodo poklicani učenjaki na podlaki odkritij na otoku Halkidiki skonstruirali takozvani potresovodi. Na ta način moremo upati, da ni več daleč čas, ko se bomo nehali bati najstrašnejšega naravnega pojava, potresa.

DRAGOCENA MONSTRANCA

V Bogoti (Kolumbija) so razstavili 225 let staro zlato monstranco, ki ima vdelenih nad 2000 draguljev in jo cenijo kot eno najlepših južnoameriških umetnin na 12 milijonov frankov. Monstranca je bila last jezuitov, ki so jo ob svojih izgonih iz Kolumbije čestokrat izgubili a vsako pot spet dobili. Delali so to umetnino tri leta in stroški zanjo so znašali 2.100 pezov, danes pa cenijo sami veliki diamant v njenem križu na milijon frankov.

ODVISNOST ZDRAVJA OD OZRAČJA

Kakor vsa bitja, živali in rastline, smo odvisni tudi ljudje od ozračja, ki nas obdaja z vsemi svojimi mnogovrstnimi pojavi in lastnostmi kemične ter fizikalne vrste. Poletje in zima, dan in noč, mraz in toplota, vlaga in suša - vse to vpliva na naše življenje, naše razpoloženje in zdravje. Ista periodika in ritem kakor v vnanji naravi se odigravata tudi v našem telesu. Razmerje med zdravjem in vremenom je torej le izrez iz splošnega razmerja med naravo in življenjem. A čeprav se nam vidi to tako jasno, vemo le malo o tem.

Vsaka bolniška strežnica ve n. pr. povedati, da umre največ bolnikov proti jutru in popoldnevu, ko je zrak najbolj prevodljiv za elektriko. Samo poletni popoldnevi delajo nerazumljivo izjemo. Ob vlažnem južniku istotako narase umrljivost hudo bolnih, posebno značilna pa je umrljivost v vigradi, kajti takrat je največja. Tudi v jeseni narase za neke bolezni umrljivost in število bolnikov. A kakor za bolezni, sta pomlad in jesen relativni višek za vsakovrstno delovanje pesniškega, umetniškega in sploh duševnega značaja, kakor slavi tudi ljubezen v teh dveh dobah svoje trumfe.

Samomorji so takrat istotako bolj pogosti in podobno je z npravnstvenimi zločini. Skratka, letne dobe s svojimi posebnimi vremenskimi prilikami imajo svoje značilne vplive na ljudi. A ne samo ljudje, tudi druga bitja in povzročitelji bolezni so v posebnih odnosajih s temi dobami. Epidemično nastopenje nahoda nam kaže najbolj nazorno, kako vpliva vreme na povzročitelja tega zla.

Končno je vreme z vsem, kar sem spada, s svetlobo, soncem, gibanjem zraka, vlago, zračno elektriko in količino prahu in ozračju važen zdravilni činitelj za mnoge bolezni, tuberkulozo, revmatizem itd. Čelo prelozta sprememba zraka ima velik pomen, kakor ve marsikdo iz

CENIK MALIM OGLASOM V A. S.

Za male oglase kot, kdor išče sorodnike, prijatelje, prodajo hiš, posestev ali kakoli primerne želi kdo oglasiti v malem oglasu, računamo po 2c od vsake besede in to za vsako objavo. Sestavite oglas, sestojte vse besede in potem izračunajte za vsako besedo po 2c, ter nato pošljite skupni znesek na Upravo Am. Slovence, 1849 West 22nd St., Chicago, Ill., in vaš oglas bo objavljen v listu. Za večje trgovske oglase cené na zahtevo.

ROJAKI SLOVENC!

Kadar želite okrasiti grobove svojih dragih, ne pozabite, da imate na razpolago lastnega rojaka.

Postavljam in izdelujem vse vrste nagrobne spomenike v vseh naselbinah države Illinois. Cene zmerne, delo jamčeno, postrežba solidna. Se priporočam!

Joseph Slapničar

SLOVENSKI KAMNOSEK 1013 North Chicago Street, JOLIET, ILL. Telefon 1389-R

lastne izkušnje. Zato ni čudno, da se znanost čedalje intenzivneje bavi z vremenskimi pojavi in klimatičnimi prilikami in da skuša vneto rešiti preobilico ugank, ki nam jih te stvari danes še zastavljajo.

MESEC DNI ŽIVELA OB SAMI VODI

V Calaisu na Francoskem je živel v mestni hiralnici 70-letna starka Melitopoulos, roj. Grkinja, vdova po nekem pomorščaku. Ob tragični smrti predsednika Doumerja je zavladala tudi v Calaisu veliko ogorčenje. Ko pa je Gorgulova glava odletela, je nekdo rekel, da bi bilo prav, da se zgube vsi tuji iz Francije. Starka je to čula in se zelo zbalala. Prepričana je bila, da jo bodo kmalu vkrcali na parnik in poslali na Grško, kjer nima nobenega znanca niti sorodnika. V začetku septembra je zagledala na dvorišču hiralnice lestvo krovcev, ki so popravljali streho nekega dvonadstropnega splotja. Ni se zmenila za svojih sedem križev, marveč je urno splezala na streho in zlezla v malo betonsko vdolbino ob robu, kjer jo je ščitil žleb. Tu je ostala mesec dni in ni baje ničesar jedla, temveč živila ob sami deževnici. A zadnje tedne so imeli v Calaisu izredno lepo vreme in starka je ostala brez vode. Nekega večera so zaslišali prebivalci zavetišča stokanje na strehi. Poklicali so ognje-gasce, ki so previdno potegnili nesrečnico iz skrivališča. Ženica je tako opešala, da so jo morali takoj prepeljati v bolnišnico.

Ako bi katoliški Slovenci v Ameriki zgubili katoliški dnevnik "Am. Slovenec", bi izgubili s tem svoj največji zvon, ki doni dnevno širom Amerike po slovenskih naselbinah!

"Dokler imamo svoj list, smo močni in druge narodnosti nas norajo spoštovati, češ, ti-le Slovenci pa res niso kar tako. Svoj list imajo. Čast jim!" - Rev. J. Černe.

ZAHVALA

Detroit, Mich.

Podpisana se iskreno zahvala čerkervenemu pevskemu zboru, pod vodstvom Father Odila za prekrasno petje, katero so prirredili v moji hiši v sredo, 4. januarja t. l. zvečer v pokrepčilo moji že nad eno leto bolni soprog, ki je zmrljaj k post. Lj. prikovana. Posebna hvale gre Father Odilu, ker so se toliko pobrigali, da so vse to uredili v najlepšem redu. Moja soproga je bila presenečena, ko je slišala to krasno petje prihajati iz spodnjih sob, ker ni nič vedela, kaj se bo zgodilo. Ko smo ji povedali, kaj vse to pomeni, se je bridko zajokala; jokal sem se tudi jaz; milo nam je bilo pri srcu, ker smo videli, da se nas še nekdo spominja. Torej se enkrat lepa hvala vsem.

Marko in Margareta Yonke.

Ko se naveličate pokukanja zdravlil, ko so uspehi stali in nezadovoljivi, tedaj je čas, da uporabite L. E. OPPENHEIMER'S - Zdravilni pripravki, da je to najfinijeje odvisno sredstvo, kar jih poznajo, za zapiranje, a tudi za razmakanje in protin, pline, kravčenje, itd. Nikoli ne boste občutili lovali teh 25c za 33 krotice. Platte in posilite donar na Leo Laboratories, 934 Fullerton Ave., Chicago, Ill.

V JUGOSLAVIJO

Preko Havre Na Hitrem Ekspresnem Parniku PARIS

20. januarja,

10. februarja, 4. marca

CHAMPLAIN

14. januarja, 18. februarja

LA FAYETTE

28. januarja, 18. marca

Nizke vozne cene v vse dele Jugoslavije

Za posajnila in potne liste vprašajte naše pooblašcene agente French Line 306 N. Michigan Ave. Chicago, Ill.

Advertisement for the play 'Marija Selan'. It includes a floral illustration, the title 'Naznanilo in zahvala', and a testimonial from a woman named Marija Selan. The testimonial describes how she was cured of a long illness after attending a performance of the play. It also lists the cast members: Frank in John, sinova; Mary Žitnik, hči. The play is performed at the Chicago, Illinois location.

Sivčev vražek

RUSKO SPISAL MIHAEL OSORGIN.

Z avtorjevimi dovoljenjem iz ruščine prevela Marija Kmetova.

20. Za zavesami.

Pri vratih je na stolu sedela tista mačka, ki je včeraj razpraskala brado bodočemu privatnemu univerzitetnemu docentu. Ne zgrabi je za vrat! Mačka se je obližovala in bila vsa v skrbeh. Ponoči jo je zadela velika izguba: stara podgana, znamenita stara podgana iz kleti se je izmuznila njenim krempljem!

Izmuznila, ko je bila že hudo izonegavljena! Imela jo je že pod tačkami. . . Le kako se je moglo to zgoditi? Saj ni, da bi bila stara podgana kdovekaj okusna, — saj ni bilo radi tega! Le kako se je moglo to zgoditi! Mačkin lovski ponos je bil prizadet. V takih slučajih je bila mačka žalostna, zdehalo se ji je in oči so ji ugasnile, tiste oči, ki so se ponoči navadno zelenkasto svetlikale.

Ko je prav udobno ždela, ne da bi bila pritegnila k sebi sprednjih tačk, vedno pripravljena za naskok, se ji je začelo dremati, le sluh je ostal bister. Se dva uri je bilo do jutra.

Stara podgana se je še zmeraj tresla od prestanega strahu. Skrila se je v najožjo špranjo kleti in si obližovala rane. Saj rane niso bile tako nevarne, a to, da jih ne bi opazile mlade! Zalegovale bi jo, ji vsepovsod sledile in jo ogrizle do smrti, čim bi zapazile njeno slabost. To je bilo najbolj nevarno. Nič se jim ne bi smilili sivi lasje in goli hrbet! Vražja noč ta nocojšna noč!

Nad posteljo Aglaja Dimitrijeva se je sklanjala visoka, suha postava v sivi halji. Iztegenila je roko in je s svojim špičastim nohtom pritisnila pod odejo bradavico usehlih prsi. Stara žena je od bolečine zajetala in zastokala.

Smrt je nekoliko obstala pri postelji, prisluhnila starkinemu ječanju in se postavila spet v kot. Že drugi mesec straži ob postelji Tanjušine babice, jo varuje življenjskih izkušenj in jo pripravlja na odhod iz tega sveta. Ko zaspi bolniška strežnica, daje smrt starki piti, jo odeva, ji ljubeznivo pokimava. In starka, ki ne spozna smrti, ji govori s slabotnim glasom: "Hvala ti, ljuba moja, hvala!"

A ko starka zaspi, bi smrt rada malo pomagala. Odkrije odejo, ušcipne starko v bok, ji s koščeno roko zapira usta, da reva komaj diha. In se prav tiko heheta, hlipa in razkriva svoje nagnite zobe.

Proti jutru se smrt staja, se splazi med gube odeje, v omaro, v špranje oken. Če bi kdo naglo odgnil odejo ali potegnil predal, seveda ne bi razen kakega praška ali mrtve muhe ničesar našel. Podnevi je smrt nevidna.

Stara podgana so obkrožile mlade: smotrijo nanjo s črnimi pičicami in poslušajo, kako cvili. Ona kaže zobe in njen dolgi rep se ji tresce. Če se zgame, se razklene polkrog mladih podgan, bojijo se, zakaj stara podgana ima še nekaj moči. Vendar ne odvrnejo pogleda od nje, smotrijo na njeno zalizano kožo, kjer je videti nekaj rdečega, odkoder polzijo kaplje.

Tudi mačka sliši cviljenje podgane in napeinja ušesa. A vse je tiho, v hiši vse spi. Podgane so zastrašene, nocoj se ne bodo upale pokazati.

Starka iztegne roko na nočno omarico, seže po kozarcu s kislasto pijačo. Koščena roka ji pomaga in za hip se dotakne dva trda členka, členek starke in smrti. Roko kar zmrza.

"Ah, moja smrt," zaječi Aglaja Dimitrijeva.

"Tu sem, tu, le mirno leži," govori suha postava v sivini. In jo tolaži.

"Saj ni nič, le nič se ne boj! Živela si svojo

dobro, zdaj daj drugim živeti! V mladih letih si se zabavala, si plesala, si nosila lepe obleke, sončece se ti je smehljalo. Ali se ti je slabo godilo? In tvoj stari — ali nisi bila srečna z njim? In otroci tvoji — ali jih nisi bila vesela?"

"Tega sina si prezgodaj pobrala, Tanjušinega očeta," je tožila Aglaja Dimitrijeva. "Sina, Tanjušinega očeta, sem pobrala, ker je bilo potrebno, zato sem vama, starima dvema, pa pustila vnučko, v veselje in tolažbo."

"Kako ji naj pa bo brez naju? Tudi on, starček, ne bo večno živel."

"No, starček bo še nekaj časa živel, krepak je še. Ona je pa tudi že odrasla. Pametno dekle, ne bo se pogubilo."

"Kako pa naj prebijem jaz brez njega na onem svetu? In kako bo njemu brez mene na tem svetu? Tako dolgo sva skupaj živela."

Tedaj se smrt zasmeje, celo zahlipa od radosti, a pravi brez zlobe:

"Le kaj ti pride na mar! Kaj te vse to briga? Leži v grobu in počivaj! Tudi brez tebe bo vse prav. Kakšno veselje pa ima človek pri bolnici, pri starki? Saj si le v napatje. To je neumestno, kar govoriš!"

V delavnici zakuka kukavica štirikrat. Za oknom je bržkone že svetlo, a okno je zavešeno s težkimi zastori.

"Ah, moja smrt," ječi Aglaja Dimitrijeva. "Blazino je treba malo popraviti," pravi strežnica. "Vse je narobe."

Popravi blazine in spet zadremlje v svojem naslanjaču kraj postelje.

Svetloba je prisijala tudi v klet. Mlade podgane so se razpršile po vseh kotih. Zadremla je tudi stara, ranjena podgana. Na oknu je mačka lenobno ulovila veliko, zaspano muho. Malo jo je stisnila in spustila. Muha se je plazila naprej. Poleti je bilo in že svetlo.

Proti jutru je Tanjuša zagledala tretje sanje: in spet se smeje Stolnikov veselo in zadovoljno.

"Ste na dopustu? Za dolgo?"

Stolnikov vedro odvrne: "Zdaj pa za zmeraj!"

"Kako — za zmeraj? Zakaj?"

Stolnikov iztegne roko, ki je dolga in ploščata ko deska. Na dlani je z rdečilom napisano: "Odpuščen za nedoločen čas."

Nenadoma se Tanjuša zgrozi: zakaj "za nedoločen čas"? Še nedavno je pisal, da se ne bosta tako brž videla, ker nič več ne misli, da bi bil odpoklican. "Zdaj je nemogoče oditi z bojišča in me tudi ne veseli, ker ni čas za to."

Stolnikov si z robcem obriše roko. Pomanjšala se je in robcem se je pordečil. Tanjuša se zbudi: Kakšne čudne sanje!

Ura je bila šele šest. Tanjuša je vrgla roke vznak in spet zaspala. Svetlobni žarek je prodrl skozi režo v zavesah, ko svetel trak je prerezal rjuho in obstal ko stebel na steni nad posteljo. En las se je odločil in ležal sam zase na blazini. Na desni rami Tanjuše, pod lopatico je bilo majhno znamenje. In z dihanjem deklce, se je enakomerno gibala rjuha.

21. Peta karta.

Stolnikov je tipaje z nogo stopal po prstenih stopnicah navzdol v skupno zatočišče za častnike. Notri je bilo zatohlo, vroče in vse zakajeno. Na klopi je šahiral doktor z nekim praporščakom. Za mizo je skupina častnikov nadaljevala igro, ki so jo bili že po kosilu začeli. Stolnikov je pristopil in se prevrnil med igralce.

DR. J. E. URSICH
ZDRAVNIK IN KIRURG
-2000 West 22nd Street,
CHICAGO, ILL.
Uradne ure: 1-3 popoldne in 7-8 zvečer izvzemši ob sredah.
Uradni telefon: Canal 4918
Rezidenčni telefon: La Grange 3966
PO DNEVI NA RAZPOLAGO
CELI DAN V URADU.

Tel. v uradu Na domu
Roosevelt 1695-1696 Rockwell 2816

DR. ANDREW FURLAN
Slovenski
ZOBOZDRAVNIK
1858 W. 22nd Street
CHICAGO, ILL.
Uradne ure: 9-12 dop., 1-5 pop., in 6-8 zvečer, v četrtek in petek; v sredo samo dopoldne.
WAUKEGANSKI URAD JE
na 424-10th Street,
Tel. Ontario 7213
Ordinira v pondeljek, torek in soboto.

Phones: 2575 in 2743

ANTON NEMANICH & SON
PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V JOLIETU
IN AMERIKI.
USTANOVLJEN L. 1895
Na razpolago noč in dan. — Najboljši strojnobilji za pogrebe, krste in ženitovanja. — Cene zmerne.
1002 N. Chicago Street, Joliet, Illinois

Predpustna razprodaja plošč

Vesel predpustni čas je tukaj. Kdo se ne spominja, kako veselje je vladalo doma v starem kraju v tem času. Kako so godci drobili krasne domače slovenske polke, valčke, koračnice, šotiče itd. Tudi v Ameriki imamo Slovenci to godbo na razpolago in sicer na slovenskih gramofonskih ploščah. Da omogočimo našim rojakom po slovenskih naselbinah priti za male novce do krasne godbe in petja, smo sklenili prirediti za letošnji predpust posebno razprodajo gramofonskih plošč.

Pomnite pa: Ta razprodaja velja za samo v tem oglasu navedene plošče in ne druge. Zato naj naročniki plošč pazijo, da ne bodo naročili takih plošč, ki niso navedene v tem oglasu. Navedite jasno in razločno številko plošč, ki jih bote naročili.

- PLOŠČE, KI SO NA RAZPRODAJI SO:
- Columbia plošče:
- 25007—Ainc polka, Stajeriš, igrata brata Simončič.
  - 25084—Nočni čuvaj, Pevec na note, pojo člani kvarteta Jadran
  - 25110—Ljubka kod si hodila, Čez tri gore, pojeta A. Šubelj in A. Madic.
  - 25114—Pridi sv. Martin, Dekleta v kmečki bitivnici, "Adrija" s spremljevanjem Dajčmana.
  - 25116—Dobro srečo za kravo rudečo, Živela je ena deklica, poje pevci Adrije.
  - 25122—Tam za goro zvezda svetli, Naša kri, moški kvartet Adrije.
  - 25136—Na klopci sva sedela, Po gorah grmi in se bliska, duet, A. Krnjevič in F. Mohorčič.
  - 25137—Tam kjer lunica, Škerjanček, poje Vičar, tenor.
  - 25146—Tirolski marš, Stari Peter, Louis Belle, tenor.
  - 25162—Aničica, Ponočni pozdrav, Louis Belle, tenor.
  - 25164—Triglav, Pa kaj mi nuca planinca, poje John Germ, tenor.
- Viktor plošče:
- 23008—Dunaj ostane Dunaj, Pod dvojnimi orlomi, (Adler marš) Citre in Trio.
  - 23012—To je nemogoče, dvokoračen ples, Tajna ljubezen, valček, igrana na orkester.
  - 23020—Ples v skednju, 1. in 2. del, Adrija pevci, ta plošča je posebno zabavna za mladino.
  - 23025—Oh ura že bje, Po jezeru blizu Triglava, poje Mirko Jelačin, tenor.
  - 23026—Jurij Benko vzemi Lenko, Pobič sem star šele 18 let, Mirko Jelačin, tenor.
  - 23027—Pa kaj to mora biti, Mene pa glava boli, Mirko Jelačin, tenor.
  - 23028—Milnar, Vsi so prihajali, Mirko Jelačin, tenor.
  - 81204—Calotta — Šotič, Na bregu, valček, igra Hud. Kvintet.

Do preklica prodajamo zgoraj navedene plošče po **30 centov**

TA RAZPRODAJA JE V VELJAVI SAMO DO PREKLICA, DOKLER ZALOGA TEH PLOŠČ NE POIDE.

Naročilom je pridjati potrebnii znesek v gotovini ali Money Ordru. Po C.O.D. teh plošč ne pošiljamo, razven če želi prejemnik pošne stroške za C.O.D. plačati sam, ki jih v takem slučaju dodamo računu.

Vsa naročila pošljite na:
Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

"Amer. Slovenca" je rodila ljubezen do naroda, naj ga ta ljubezen tudi podpira!—Rev. J. Černe.

DR. ALLAN J. HRUBY
Specijalist za pljučne in srčne bolezni
Tel. Rockwell 3364
Stanovanje: 1130 No. Lorel Ave.
Tel. Austin 2376, Chicago
Urad: 3335 West 26th Street
Uradne ure: 5 do 9 zveč. razen sred; ob sredah 9 do 11 dop.; ob sobotah do 4 pop.

HAYES DENTAL OFFICE
ZOB JE
Obstoja 30 let
CENE ZMERNE
Brezplačna preiskava
326 S. STATE ST.
2nd Floor Across from Davis Store
State St. Next Door to the Theaters

OB OBALI JADRANSKEGA MORJA

Odlomek mojega potovanja. — Spisala Mary Janesh.

(Dalje.)

To je bilo lepo gledati, kako so ena za drugo poskakovale v morje. Zdaj se jih je videlo in spet jih ni bilo več; kakih par metrov naprej so se spet prikazale na vrhu morja; prav kot ribe znajo plavati ta primorska dekleta. Priljubila se nam je zlasti ena izmed deklet, katera je imela vedno mnogo za povedati; bila je življenje njenih soolk. Med šolskim odmorom, ko so vsa dekleta priletele na vrt, bila je prva zunaj in seveda zadnja notri ali vendar ni še mogla vsega povedati, kajti še po stopnicah se je čul njen močni glas, njen odmevajoči smeh. Tudi v plavanju ni zaočala za drugimi; daleč od obale je se splavala na veliko skalo, kjer se je solnčilo nebroj morskih galebov, kateri so se pa odstranili, ko je ona začela plezati po veliki skali.

Bilo je okoli šeste ure, ko sve se še pri morju pogovarjale od našega doživljaja zadnjih dni, ko vidno začne morje naraščati. Skočile sve na noge in v nekaj minutah bila je skala, na kateri sve sedeli, zalita z morjem. Pač čudežna skrivnost morja. Počasi sve spet korakali proti samostanu.

Drugi jutro namenile smo si ogledati mesto Split. Po zajutruku podale smo se v spremstvu, da nam razlagajo zanimive dele mesta. Najprvo smo se podale na Marmornov trg. Do tega vodijo ozke ulice nizdol, kajti mesto Split z luko leži v vzhodju hriba. Na tem trgu se nahaja mnogo lepih stavb: Hotel Central, hotel Slavija, najboljše restavracije in kavarne. Najbolj živahen trg je pred kavarno Central; tukaj srečaš ljudi iz vseh delov sveta: Amerikance, Angleže, Dunajčane, Nemce, Čeha itd. Govori se različne jezike. Na trgu pred kavarno imajo razpostavljene mize in stole, kjer lahko naročiš najboljšo kavo, mali prigrizek ali vsakovrstno fino pijačo, zlasti dobro znani marašin (marasca), pristna dalmatinska pijača. Tukaj se obenem kratkoročasiš z godbo, ki v raznih urah igra na trgu.

Nasproti kavarne smo se podale v državni arheološki muzej. Tu so shranjeni vsakovrstni starinski predmeti. Poleg arheološkega muzeja je obrtna šola ročnega dela, ki ji je namen narodno umetnost potom umetne aplikacije dalje razvijati. V bogastvo in barvno krasoto dalmatinske narodne umetnosti nas vpelje etnografski muzej, ki je zdaj nameščen v starem občinskem poslopju na Narodnem trgu, zidan leta 1433. Celi venec šeg in navad jugoslovanskega ljudstva je v muzeju v raznih slikah razodet.

Lepa silka dalmatinske neveste, ko celi teden pred poroko hodi na studenece po vodo vsa okrašena v živobarvne trake.

Ko prideta ženin in nevesta po poroki na dom, vstopi prej deček v hišo, češ, naj bo prvorojenec deček. Ker je Dalmacija tudi trpela pred Turki, ki so venomer nasakovali njih trdnjave v 15. stoletju, se je ljudstva polastilo nekaj turških šeg in navad. Nekateri Dalmatinci imajo še danes navado, da popljuje mrliča po turškem običaju, to je: samo v rjuho ovit in z obrazom v zemljo obrnjen.

Enako žalujejo n. pr. ob smrti sorodnika; najamejo takozvane jokajoče. Najeti piskaci kažejo žalost s tem, da si pulijo lase in strašno jokajo ob mrliču. Ob smrti sorodnika ženski spol ne sme izstopiti iz hiše za tri mesece; s tem kažejo žalost. Te šege so bile uvedene v Dalmacijo iz Turškega. Še celo dalmatinska narodna noša je nekoliko posneta iz orient.

Ono turško kapo, ki jo imenujejo "fez", nosi mnogo Dalmatincev še danes. Znano je tudi, da v okolici Dalmacije in v notranjosti dežele nosijo nekateri popolnoma turško ali mohamedansko oblačilo; seveda ti so tudi mohamedanske vere in imajo tudi svoj tempelj.

Bolj čarovno uverjenega ljudstva menda ni kot so ljudje Dalmacije. Za razne bolezni poizkušajo razne nasvete, predno se ravnajo po modernejših običajih.

Split je postal v palači in iz palače carja Dioklecijana. Še danes, ko se je mesto razširilo preko zidu palače in se še dalje širi, je stari del mesta v okvirju palače, srce Splita. Tu se nahajajo edinstveni spomeniki, Peristil, carjev mavzolej in Jupitrov hram. Pred mavzolejem stoji visoko splitsko znamenje — romantični zvonik. Prvotno je bila Dioklecianova palača gosposko bivališče s pripadajočimi prostori. Vrata, ogelni in središnji stolpiči ji dajejo zunanji značaj starorimskega vojaškega tabora. Glavni vhod tvori takozvana Porta Aurea. Vzhodna vrata palače, takozvana Porta Argentea so danes skoraj popolnoma uničena.

Mavzolej je pretvoril škof Ivan Ravenjan v drugi polovici osmega stoletja v stolno cerkev. Danes ima ta stolna cerkev v Splitu bogato zakladnico, ki hrani najrazličnejše dragocnosti. V petnajstem stoletju iz Beneške prenešeni gotski slog je dal večini historičnih palač v Splitu karakteristični značaj. Na južni strani blizu morja se dviguje stolp bana Hrvoja še iz 15. stoletja. V bližini tega stolpa je znamenita palača Milešić, katere zočetek je bil privatni vrt rimskega cesarja Dioklecijana. Ravno ob vzhodju vrta je lepa kapela zidana od meščanov, ko so iskali zavetje pred napadajočimi Turki in so prihitali na hrib Marjan. Dasi lepa kapelica, je sedaj popolnoma zapuščena in kot smo zagledali v kotu, da porablja kot cementni hram, akoravno je mali oltar še dobro ohranjen. Mogoče je to le začasno, ker ob strani hriba še vedno gradijo nove stopnice in spravljajo orodje in tvor v varni hram. Z godznatega Marjana je krasen razgled na Split, Vranjič, Solin in Riviero. Ob vzhodju hriba stoji doprnski kip pesnika svobode Luke Bačića, eno prvih del Ivana Meštroviča.

V bližnji okolici Splita je nedvomno Solin najvažnejši kraj. Mesto Salonea ali Solin sedaj imenovano, je takorekoč uvod Splita. Najstarejši prebivalci Solina so bili Iliri. V petem stoletju po Kristusu so se naselili grški kolonisti. Nesloga grških kolonistov (naseljencev) in Ilircev, ki so bili že dobro organizirani v svojih nacionalnih naselbinah vsaj v južni Dalmaciji so izbrali Rimljani, da si osvoje tudi te kraje. Definitivno vojno okupacijo ilirskih krajev so Rimljani izvršili šele za časa cesarja Augusta. Ilirska plemena, ki so se drugače junaško borila za svobodo, je upropastila njih nesloga. Glavno mesto te nove rimske pokrajine je postala Salonea, ki je postala obenem tudi sedež namestnika province.

Višek svojega razvoja je dosegla Salonea, ko je Dioklecijan kot sin tega mesta zasedel rimski prestol, posebno pa še, ko je v bližini tega mesta sezidal veličastno palačo (iz te palače je nastalo mesto Split), v katero se je pozneje naselil.

(Dalje prih.)

"Amerikanski Slovenec" vodi kampanjo proti depresiji, pomagajte mu!

TISKARNA

AMERIKANSKI SLOVENEK

izvršuje vsa tiskarska dela točno in po najzmernejših cenah. Mnogi so se o tem prepričali in so naši stalni odjemalci.

Društva — Trgovci — Posamezniki

dobijo v naši tiskarni vedno solidno in točno postrežbo. Priporočamo, da predno oddate naročilo drugam, da pišete nam po cene. Izvršujemo prestave na angleško in obratno. Za nas ni nobeno naročilo preveliko, nobeno premaio.

Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.